

enkelte Personer, som gennem Byggefremminger eller paa egen Haand søge at skaffe sig Boliger, eller man skal gaa til, at Statskassen for sin Regning opfører Tjenesteboliger, er jeg noget i Tvivl om. Det er et Spørgsmaal, som nærmere maa overvejes i Udvalget. Et er jeg klar over, og det er, at naar Staten skal opføre disse Boliger, bliver det dyrt. Staten bygger dyrt, og Statens Arkitekter ere dyre at have med at bestille, og det forekommer mig ogsaa, at de Planer og Overslag, jeg har set her, vise, at heller ikke under Statsbanedriften er man kommen ned til rimelige Overslag. Men Spørgsmaalet er i og for sig et interessant Spørgsmaal. Det er løst tilfredsstillende i Sverige paa den Maade, at Statsbanerne eller Staten har overtaget Opførelsen af Tjenesteboligerne. Pengene dertil tilvejebringes af Pensionsfonden, og Statskassen forrenter Beløbet med $4\frac{1}{2}$ eller 5 pCt., alt efter som Diskontoen er, eller efter som Kursen staaar paa det Tidspunkt, disse Bygninger opføres. Ad den Vej er man i Sverige naaet til et tilfredsstillende Resultat. Jeg ved ikke, om man kan naa det ad den Vej her, eller man skal gaa den anden Vej og støtte de Bestræbelser, der allerede ere i Gang for, at Personalet selv enten ved den enkeltes Midler eller gennem Foreninger søger at faa de Boliger, man her ønsker at faa.

Jeg anbefaler Sagen til velvillig Overvejelse i det kommende Udvalget. Det er et Spørgsmaal, der fortjener vor Opmærksomhed og Sympati. Men jeg gentager, jeg tror, det var bedst, om dette Spørgsmaal kunde ordnes i Forbindelse med en almindelig Revision af Lønningerne ved Statsbanerne.

Børdam: Jeg for mit Vedkommende hilsér den Tanke, der ligger til Grund for dette Forslag, med Glæde. Jeg har altid her i Tinget været Talsmand for, at Staten, hvor den havde mange Arbejdere og Funktionærer, saa vidt muligt skulde sørge for at skaffe disse Funktionærer gode og sunde Boliger. Jeg tror, dette er et særdeles godt Princip, og jeg tror, at Staten burde gaa i Spidsen og være Vejviser her for de private Arbejdsgivere. Naar jeg siger dette, er det, fordi jeg nærer den Anskuelse, at det at faa en god og sund Bolig har den allerstørste Betydning for vedkommendes hele Liv. Men dertil hører rigtignok ogsaa, at den Bolig, Staten skaffer til Veje, er af en saadan Art, at den kan siges at være en Mønsterbolig, at den

bliver bedre end den Belig, vedkommende kunde skaffe sig selv, og der synes jeg nok, at dette Forslag lider af nogle Mangler. Jeg er ganske enig med det ærede Medlem for Helsingør (Christian Rasmussen) i, at naar man nu gaar til at bygge nogle Arbejderboliger, bør man ikke indskrænke sig til Toværelseslejligheder, selv om der kommer et lille Kammer til. Jeg synes, det er temmelig lidt efter de Fordringer, der nu stilles. Jeg vilde være mere tilfreds, hvis den højtærede Minister kunde gaa med til at bygge Treværelseslejligheder, og jeg tror ogsaa, at det vilde være en Ting, der vilde blive modtagen med stor Glæde. Saa vil man sige, at det vilde medføre betydelig større Udgifter. Jeg tror imidlertid, at her er kalkuleret temmelig rigeligt. Jeg er ganske enig med de Herrer, som have udtalt, at dette Forslag er projekteret ganske overordentlig dyrt. Jeg tror, man i Virkeligheden for den samme Sum kunde faa Treværelseslejligheder. Jeg mener netop, at naar man her vil tvinge en stor Mængde Mennesker til at bo i saadanne Boliger, bør disse Boliger være af en saadan Art, at de i enhver Henseende kunne staa Maal med de Boliger, de vedkommende ellers vilde vælge sig.

Jeg skal dernæst sige, at jeg for mit Vedkommende ikke betragter Spørgsmaalet om Huslejegodtgørelse til Statsbanernes Funktionærer som løst ved det foreliggende Forslag. Tværtimod kan man sige, at det er kun en lille Begyndelse, men det er en Begyndelse, som jeg tror, det er heldigt at gøre, fordi den uvægerligt vil medføre, at man maa løse Spørgsmaalet ogsaa for de andre Funktionærers Vedkommende.

Jeg kunde maaske fremhæve for den højtærede Minister, at jeg vilde anse det for særdeles heldigt, at man, inden man skred til Opførelse af disse mange Boliger, udskrev en Konkurrence mellem forskellige Arkitekter om, hvordan saadanne Arbejderboliger skulde indrettes. Jeg tror, at man derved vilde faa bedre og smukkere Boliger. I det hele taget kan der med en vis Ret rettes nogen Kritik mod den Arkitektur, som anvendes ved Statsbanerne rundt omkring. Den er ikke altid lige smuk. Adskillige Steder er det efter min Formening temmelig uheldige Bygninger, der rejses. Baade arkitektonisk og hygiejnisk og i mange andre Henseender kan der rettes en berettiget Kritik mod dem.

Naar det ærede Medlem for Nørre-Sundby (Jensen-Sønderup) og det ærede Medlem for Assens (Berntsen) omtalte, at ved et Lovforslag som dette maatte man